

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

14. januar 2005

/EBR & RBJ

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 98/71/EF om retlig beskyttelse af mønstre

Resumé

I notatet redegøres for indholdet af ændringsforslaget til Rådets direktiv om retlig beskyttelse af mønstre (EF) nr. 98/71 KOM(2004)582. Forslaget er udarbejdet på baggrund af en konsekvensanalyse udarbejdet af Kommissionen. Denne konsekvensanalyse blev offentliggjort samtidigt med ændringsforslaget.

Forslaget indebærer, at designbeskyttelse ikke kan påberåbes, hvor en komponent skal bruges til at reparere et sammensat produkt som f.eks. en bil.

Designdirektivet giver alene designbeskyttelse til synlige komponenter/reservedele af sammensatte produkter, hvorfor forslaget om harmonisering kun omfatter synlige komponenter/reservedele af sammensatte produkter, så som døre, ruder og lygter. Der er desuden kun tale om harmonisering af reglerne omkring ”must match”-reservedele på det sekundære marked. ”Must match”-reservedele er enkeltdele af sammensatte produkter, der har til formål at genskabe hovedproduktets udseende. Det sekundære marked er markedet for nye reservedele til ikke-fabriksnye produkter.

Forslaget tager sigte på at forbedre konkurrencen for især de små og mellemstore virksomheder og give forbrugerne større valgmulighed og lavere priser, når de skal have nye reservedele i forbindelse med reparation. På samme tid opretholdes incitamentet til at investere i design, idet forslaget ikke berører designbeskyttelse af de komponenter, som indgår ved fremstillingen af et fabriksnyt sammensat produkt.

Som konsekvens af ændringsforslaget vil designloven, lov nr. 1259 af 20. december 2000, skulle ændres.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 20. september 2004 et ændringsforslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om retlig beskyttelse af mønstre (EF) nr. 71/98, KOM(2004)582.

Hjemlen til forslaget er artikel 95 i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. Kravet til vedtagelse er kvalificeret flertal i Rådet og fælles beslutningstagelse med Europa-Parlamentet, jf. artikel 251 i Traktaten.

Ændringsforslaget blev fremsendt til medlemsstaterne den 22. september 2004. Forslaget og rapporten forelå indtil den 30. november 2004 kun på engelsk.

På tidspunktet for vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om retlig beskyttelse af mønstre (EF) nr. 71/98, var det ikke muligt at opnå enighed om en harmonisering af designbeskyttelsen i relation til det sekundære marked for reservedele. Af det gældende designdirektiv artikel 14 fremgår det således, at medlemslandene i indtil 3 år fra direktivets vedtagelse kan opretholde de eksisterende regler, samt at disse regler kun kan ændres, såfremt dette skete med henblik på en liberalisering.

Ved implementeringen af designdirektivet valgte man fra dansk side at opretholde designbeskyttelsen for synlige reservedele.

I det gældende direktivs artikel 18 er der taget højde for, at Kommissionen senest tre år efter gennemførelsen af direktivet udarbejder en analyse af de konsekvenser som bestemmelserne i direktivet har haft for Fællesskabets industri, forbrugerne, konkurrencen og det indre markeds funktion. Af samme artikel fremgår det også, at Kommissionen senest et år efter offentliggørelsen af analysen skal fremsætte forslag til ændringer, som måtte være nødvendige, med henblik på fuldstændig gennemførelse af det indre marked med hensyn til bl.a. komponenter af sammensatte produkter.

Ca. fire år efter designdirektivets vedtagelse blev Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 om EF-design vedtaget. I artikel 110, stk. 1 i forordningen om EF-design er der fastsat overgangsbestemmelser i form af en reservedelsklausul, hvorefter der ikke gives designbeskyttelse til reservedele som tilføjes til et sammensat produkt på det sekundære marked. Bestemmelsen træder dog først i kraft, når Kommissionen fremsætter forslag herom, og dette forslag kan tidligst fremsættes samtidigt med, at Kommissionen fremsætter forslag om ændring af beskyttelsen for reservedele efter designdirektivet.

Alle medlemslandene, inklusiv de nye medlemslande, har implementeret designdirektivet i deres nationale designlove. Af disse lande har Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Slovakiet, Slovenien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland og Østrig

designbeskyttelse også for komponenter af sammensatte produkter, der sælges med henblik på reparation af et sammensat produkt således, at produktet får sit oprindelige udseende igen. I Belgien, England, Holland, Irland, Italien, Letland, Luxembourg, Spanien og Ungarn er der en reparationsklausul, hvorefter nye produkter kan designbeskyttes, men som samtidig giver mulighed for at anvende alternative komponenter ved reparation på det sekundære marked. I Grækenland er der en klausul om reparation kombineret med en 5 årig beskyttelse og en retfærdig og rimelig godtgørelse. Godtgørelsesordningen er endnu ikke blevet sat i kraft.

Forslaget indebærer, at det ikke længere vil være muligt at påberåbe designbeskyttelse for komponenter af sammensatte produkter, hvor komponenten, som en reservedel, skal anvendes til at genskabe udseendet på et sammensat produkt.

I forslaget skelnes der således mellem det primære og det sekundære marked. Det primære marked er det marked, hvor komponenterne i første omgang indgår i produktionen af et nyt sammensat produkt. Ifølge forslaget til ændringen vil designbeskyttelse fortsat kunne påberåbes på dette primære marked. Hvis det sammensatte produkt efterfølgende bliver ramt af et uheld eller går i stykker, kan det være nødvendigt at udskifte eller reparere en komponent/reservedel. Markedet for disse reservedele udgør det sekundære marked. Forslaget indebærer, at designbeskyttelse ikke længere vil kunne påberåbes på dette sekundære marked.

Det er ikke alle komponenter/reservedele på markedet, der vil blive berørt af forslaget. Kun komponenter, der anvendes til reparation af et sammensat produkt, og som er nødvendige for at genskabe det oprindelige udseende, er omfattet. Disse kaldes også must match-reservedele.

Desuden indebærer forslaget, at medlemslandene skal sikre, at forbrugerne bliver behørigt oplyst om reservedelens oprindelse således, at de kan foretage et kvalificeret valg mellem konkurrerende komponenter.

Medlemslandene vil have to år fra datoen for vedtagelsen til at implementere ændringen i deres nationale designlove.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forskellene i medlemsstaternes lovgivning om designbeskyttelse af sammensatte produkter til brug som reservedele på det sekundære marked, indvirker direkte på etableringen af det indre marked og dets funktion, og sådanne forskelle kan skabe konkurrenceforvriddning på det indre marked.

For at det indre marked kan fungere efter hensigten, finder Kommissionen derfor, at det er nødvendigt at foretage en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes designlovgivning, for så vidt angår anvendelsen af beskyttede designs til reparation af sammensatte produkter med henblik på at genskabe produktets oprindelige udseende.

Det indre marked forudsætter, at der er ensartede vilkår for den europæiske industri. Regler om at det ikke længere vil være muligt at påberåbe designbeskyttelse for komponenter af sammensatte produkter, hvor komponenten, som en reservedel, skal anvendes til at genskabe udseendet på et sammensat produkt, bør derfor gælde alle EU's medlemslande, og den nødvendige enhed i reglerne sikres ved en Fællesskabsretsakt.

Det er derfor regeringens vurdering at Kommissionens forslag er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Ud over Rådets forordning (EF) nr. 6/2002 om EF-design finder Designloven (lov nr. 1259 af 20/12 2000), lov om ændring af patentloven, designloven, varemærkeloven og brugsmodelloven (Regler om indleveringsdag, oversættelse af europæiske patenter, genoprettelse m.v.) (lov nr. 451 af 10/06 2003) og bekendtgørelse om ansøgning og registrering af design, (bek nr. 819 af 18/09 2001), også anvendelse.

Efter de gældende regler i den danske designlov kan design vedrørende komponenter af sammensatte produkter registreres, hvis de opfylder de almindelige betingelser om ”nyhed” og ”individuel karakter”. Sådanne komponenter/reservedele kan imidlertid kun beskyttes i 15 år i modsætning til andre produkter, der kan beskyttes i 25 år. Dette er i overensstemmelse med overgangsbestemmelsen i designdirektivet, hvorefter medlemslandene kun kunne ændre reglerne vedrørende beskyttelse af komponenter/reservedele, hvis formålet var at liberalisere markedet for sådanne komponenter. Ved vedtagelsen af de gældende danske regler videreførte man blot traditionen i dansk ret, hvorefter det igennem mange år havde været muligt at registrere reservedele på linie med andet design.

Ved implementeringen af designdirektivet indførtes en række særregler bl.a. vedrørende nyhedsvurderingen af de nævnte komponenter. Som eksempel kan nævnes, at komponenten/reservedelen skal være ”synlig under normal brug”, for at man kan opnå registrering af komponenter/reservedele af sammensatte produkter.

5. Høring

Forslaget er sendt i høring med frist til den 16. februar 2005 hos følgende organisationer:

Advokatrådet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV), Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autig Autobranchens Handels- & Industriforening i Danmark, Budde, Schou & Ostenfeld A/S, Chas. Hude A/S, Danmarks Tekniske Universitet (DTU), Dansk forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Design Center, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, DAFFO, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening af 1953, De Danske Patentagenters Forening, Det Danske Handelskammer, Finansministeriet, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, Forsvarsministeriet Håndværksrådet, Høiberg A/S, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Ingeniørforeningen i Danmark (IDA), Konkurrencestyrelsen, Kulturministeriet, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark (LO), Larsen & Birkeholm A/S, LEGO Holding A/S, LIF Lægemiddelindustriforeningen, Løvens Kemiske Fabrik, Magnus Jensens Eftf., Miljøministeriet, Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Novo Nordisk A/S, Novozymes A/S, Patentgruppen A/S, Patrade A/S, Plougmann & Vingtoft A/S, Professor Dr. Jur. Jens Schovsbo, Københavns Universitet, Sandel, Løje & Wallberg, Sø- og Handelsretten, Teknologirådet, Teknologisk Institut, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Velux Industri A/S, Zacco Denmark A/S.

Supplerende notat om høringssvarene vil blive eftersendt.

6. Andre landes holdninger

Der har på nuværende tidspunkt været afholdt ét møde i Rådets arbejdsgruppe vedrørende intellektuelle rettigheder (design). Forhandlingerne er kun netop startet op, men på flere af de andre medlemslandes foreløbige tilkendegivelser må det forstås, at der kan forventes at foreligge et blokerende mindretal

7. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side forholder man sig positivt til afskaffelsen af designbeskyttelse for bestanddele til reparation af sammensatte produkter.

I forbindelse med vedtagelsen af EF-design forordningen kunne man fra dansk side acceptere forslaget bestemmelse om udelukkelse af designbeskyttelse af komponenter til brug ved reparation af sammensatte produkter.

Ved at udelukke designbeskyttelse til komponenter til brug ved reparation af sammensatte produkter, kan der ske en liberalisering af markedet for reservedele, hvilket var et dansk ønske i forbindelse med vedtagelsen af det oprindelige designdirektiv.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

B bliver forslaget om ændring af designdirektivet vedtaget, skal designlovens regler om registrering af komponenter/reservedele af sammensatte produkter ændres.

Forslaget findes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget må anses for at kunne medvirke til en øget konkurrence på området for komponenter/reservedele til sammensatte produkter til fordel for små og mellemstore virksomheder. Som eksempel fra Kommissionens konsekvensanalyse kan nævnes, at den samlede omsætning hos de uafhængige producenter af karosseridele i EU skønnes til at være 5 % (hvilket svarer til en omsætning på 375 millioner Euro). Samtidigt må forslaget anses for at kunne give forbrugerne større valgmuligheder og bedre priser i forbindelse med køb af komponenter/reservedele til sammensatte produkter. Det fremgår bl.a. af Kommissionens konsekvensanalyse, at forbrugerne betaler 6-10 % mere for reservedele i de lande, som har opretholdt designbeskyttelsen.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget notatet.